

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยงานผู้รับผิดชอบประเมินความเสี่ยง สำนักปลัด
นางสาวเสาวภา เนินพลอย ผู้รายงาน
งานนิติการ สำนักปลัดอบต.ท่าไร่
วันรายงาน ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงและ

การจัดการความเสี่ยง ซึ่งความเสี่ยงด้านการปฏิบัติเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ตามนโยบายบริหารความเสี่ยง โดย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ได้มีการ ติดตาม ควบคุมและรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การจัดให้มีระบบการควบคุมภายในสำหรับการ บริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับ การดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ตลอดจนมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่งของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ มีการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การติดตามความเสี่ยง การควบคุมหรือลดความเสี่ยง และรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยตระหนักถึง การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับขนาดความซับซ้อน และการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ เป็นสำคัญ

ปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ประกอบด้วย ๔ ปัจจัย ได้แก่

๑. ปัจจัยด้านคน ถือเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน เกิดจากกระบวนการ ทำงานผิดพลาดหรือการควบคุมภายในไม่เพียงพอ อันอาจนำไปสู่การทุจริตทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น การให้ความสำคัญในการคัดเลือกพนักงาน เจ้าหน้าที่ การอบรม และการพัฒนา จะทำให้องค์กรได้พนักงาน ที่มีคุณสมบัติ ประสพการณ์ และความสามารถที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

๒. ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน หากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ไม่มีกระบวนการ หรือขั้นตอนการทำงานหรือจุดควบคุมในแต่ละกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงให้เป็นรูปธรรมและสามารถ นำไปปฏิบัติงานได้ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย เช่นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในรูปแบบของตัวเงิน และที่ไม่ใช่ตัวเงิน (อาทิด้านชื่อเสียง) พร้อมรูปแบบคุณธรรมและ จริยธรรม

๓. ปัจจัยด้านระบบงาน หากระบบงานเกิดความเสียหาย ขัดข้อง หรือหยุดชะงัก รวมถึง ความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบข้อมูลและระบบการสื่อสารภายในองค์กร การควบคุมการเข้าถึงระบบ การ รักษาความปลอดภัยของระบบและข้อมูล ตลอดจนความสามารถในการนำระบบให้กลับมาทำงานได้ตามปกติ หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน อันอาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน

๔. ปัจจัยที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือความคาดหมายหรือการควบคุมขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าไร่ เช่น ด้านการเมือง (นโยบายของรัฐ) ด้านภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ ของกฎหมายหรือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

/กระบวนการประเมินความเสี่ยง.....

กระบวนการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยงและประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยงให้ระบุนายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงด้านการทุจริตนั้นอยู่แล้ว และนำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวมาพิจารณาประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	ความหมาย
Know Factor	ความเสี่ยงที่เคยเกิดมาก่อนหรือคาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ
Unknow Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพยากรณ์ในอนาคต

๒. เกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง พิจารณาเงื่อนไขในการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ๒ มิติ คือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นข้อมูลในการตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยง โดยการพิจารณาถึงโอกาสในการเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) การวิเคราะห์สามารถเป็นได้ทั้งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) กึ่งปริมาณ (Semi-Quantitative) เชิงปริมาณ (Quantitative) หรือผสมผสานกันไป

กระบวนการประเมินความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ จะทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง การประเมินโอกาส ของการที่แต่ละเหตุการณ์จะเกิดขึ้น โดยการพิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก
๔	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูง
๓	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบ้าง
๒	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อย
๑	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงและมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก
๔	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูง
๓	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบ้าง
๒	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อย
๑	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) กำหนดค่าเท่ากับผลคูณของระดับโอกาสที่มีความเสี่ยงอาจเกิดขึ้น (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) = ระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) x ระดับผลกระทบ (Impact)

ซึ่งระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น ๗ ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
สูงสุด	๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงในทันที เพื่อให้ความเสี่ยงต่ำลง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในที่สุด
สูงมาก	๔.๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยงในทันทีเพื่อให้ความเสี่ยงต่ำลง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในที่สุด
สูง	๔	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
ปานกลาง	๓	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องใช้ความพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
ต่ำ	๒	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
ต่ำมาก	๑	ระดับที่พอยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนด และติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน
ไม่มี	๐	ระดับที่รับได้ โดยใช้วิธีควบคุมในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดและติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน (หรืออาจไม่เกิดความเสี่ยงนั้นเลย)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ ได้พิจารณาคัดเลือกความเสี่ยงตั้งแต่ระดับคะแนน ๔ เพื่อนำมาเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการและควบคุมความเสี่ยงให้ลดลง ส่วนความเสี่ยงในระดับค่า ๓ และที่ต่ำกว่า ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

โดยการนำความเสี่ยงการทุจริต มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)

แผนภูมิแสดงความเสี่ยง (Risk Matrix)

ระดับการยอมรับความเสี่ยง (Degree of Acceptance)						
โอกาส ผลกระทบ	เกิดขึ้นยาก (๑)	เกิดขึ้นน้อย (๒)	เกิดขึ้นบ้าง (๓)	เกิดขึ้นสูง (๔)	เกิดขึ้นสูงมาก (๕)	
สูงมาก (๕)	๔	๔.๕	๔.๕	๕	๕	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้
สูง (๔)	๓	๔	๔	๔.๕	๕	
ปานกลาง (๓)	๒	๓.๕	๓.๕	๔	๔.๕	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
น้อย (๒)	๑	๒	๓	๓.๕	๔	
น้อยมาก (๑)	๐	๑	๒	๒.๕	๓	ยอมรับได้

- ๑) ระดับความเสี่ยง ๕ คะแนน (สูงมาก/สูงสุด) ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด
- ๒) ระดับความเสี่ยง ๔ คะแนน (สูง) ต้องเฝ้าระวัง
- ๓) ระดับความเสี่ยง ๓ คะแนน (ปานกลาง) พิจารณายอมรับได้ใช้วิธีควบคุมปกติ
- ๔) ระดับความเสี่ยง ๒ คะแนน (ต่ำ) ไม่ต้องการควบคุม
- ๕) ระดับความเสี่ยง ๑ คะแนน (ต่ำมาก) ไม่ต้องการควบคุม
- ๖) ระดับความเสี่ยงไม่มี ๐ คะแนน

เมื่อนำคะแนนระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของความเสี่ยงแต่ละรายการประจำปีนั้น ๆ มาเปรียบเทียบกับระดับความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้ของความเสี่ยงและสาเหตุแล้วจะทราบได้ว่าความเสี่ยงที่ประเมินไว้นั้นจัดอยู่ใน กรณีใด ดังนี้

๑. ความเสี่ยงที่ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด (ระดับความเสี่ยง ๔- ๕ คะแนน) เป็นระดับความเสี่ยงที่สูงถึง สูงมาก และสูงสุด เกินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ซึ่งจะต้องบริหารความเสี่ยงทันที โดยผู้บริหารต้องกำกับดูแลอย่าง ใกล้ชิด

๒. ความเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง (ระดับความเสี่ยง ๓ คะแนน) เป็นความเสี่ยงปานกลาง และมีระดับความเสี่ยงที่พอยอมรับได้ ซึ่งจะต้องบริหารความเสี่ยงโดยผู้บริหารให้ความสนใจเฝ้าระวัง เพื่อควบคุมและพยายาม ลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๓. ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (ระดับความเสี่ยง ๒ คะแนน) เป็นความเสี่ยงที่น้อย หรือมีระดับความเสี่ยงที่พอจะยอมรับได้ แต่ต้องพยายามควบคุม มีเอกสารมาตรฐาน หรือมีมาตรการเพื่อกำหนดการปฏิบัติงาน เพื่อไม่ให้ ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายสู่ระดับที่สูงขึ้น

๔. ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องการควบคุมความเสี่ยง (ระดับความเสี่ยง ๐-๑ คะแนน) ใช้วิธีควบคุม ตามกระบวนการทำงานปกติ ไม่ต้องการจัดการเพิ่มเติม เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงน้อยมาก

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

โดยมีการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่า มีระดับการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ

ความเสี่ยงการทุจริต		ค่าประเมินการควบคุมการเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง/สูงมาก/สูงสุด
คุณภาพการจัดการ	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ความหมายของคุณภาพการจัดการ

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กรแต่ยอมรับได้

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการและยอมรับไม่ได้

๕. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กรณีที่ประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตแล้วพบว่า กระบวนการใดมีโอกาสเกิด ความเสี่ยง การทุจริตสูงหรือปานกลาง ให้จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

0๓๖ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 แผนบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕
 งานนิติการ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่

เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ผลกระทบ/ความ เสียหายที่อาจ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยง/ สาเหตุ	การควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้ วัดผลสำเร็จ	
				ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูงสุด
กระบวนการ การจัดซื้อจัดจ้าง	ด้วยปี พ.ศ.๒๕๖๕ มี ก า ร อ อ ก กฎกระทรวงที่ เกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างมาหลาย ฉบับ ทำให้การ ปฏิบัติงานอาจ เป็นไปโดยไม่ ตามลำดับการ ปฏิบัติตามห้วง เวลาของกระทรวง ดังกล่าว	๑.ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานพัสดุและ นักวิชาการพัสดุ โดยตรง และมีภาระ งานอื่นที่ต้อง รับผิดชอบด้วยอาจ ล่าช้าในการปฏิบัติ หรือความชัดเจนใน ขั้นตอนการปฏิบัติ ๒.คณะกรรมการชุด ต่างๆ ผู้เกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการตามห้วง ระยะเวลาตามความ เข้าใจในบทบาทของ ตนเอง ว่ามีส่วน เกี่ยวข้อง กับ กฎกระทรวงนั้นๆ เช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติ หน้าที่เจ้าพนักงาน พัสดุหรือนักวิชาการ พัสดุ ในการ รอบคอบปฏิบัติ หน้าที่ตน	ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ		๑						ผู้บังคับบัญชามี การควบคุมและ ติดตามการ ทำงานอย่าง ใกล้ชิดมีการ สอบถามและ กำ ำ ้ บ ใ้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบ อย่างเคร่งครัด	ระยะเวลาการ ด ำ ำ เนิ น โครงการ กระบวนการ จัดซื้อจัดจ้าง

๐๓๖การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
แผนบริหารความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕
งานนิติการ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่

เหตุการณ์ ความเสี่ยง	ผลกระทบ/ความ เสียหายที่อาจ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยง/ สาเหตุ	การควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับของความเสี่ยง						มาตรการ ป้องกันเพื่อ ไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้ วัดผลสำเร็จ	
				ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก			สูงสุด
การประเมิน ภาษีที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง	ด้วยปี พ.ศ.๒๕๖๕ ตามนโยบายของ ทางรัฐบาลได้ กลับมาเก็บภาษีใน อัตราปกติ ๑๐๐%	ประชาชนส่วนมาก ยังคงเข้าใจว่าค่าภาษี ที่ต้องชำระเพียง ๑๐% เท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อ ปี ๒๕๖๔ รัฐบาลได้ ประกาศลดภาษีให้ อีก ๙๐% ของค่า ภาษีที่ต้องชำระ	การดำเนินการ จัดส่งหนังสือ ประเมินภาษี ที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง พร้อมการจัดส่ง ก่อนเวลาเพื่อ การสอบถาม ข้อมูลต่อ เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ		๑						ผู้บังคับบัญชามี การควบคุมและ ติดตามการ ทำงานอย่าง ใกล้ชิดมีการ สอบทานและ กำกับให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบ อย่างเคร่งครัด	สถิติการ สอบถามและ การติดต่อ สอบถามมายัง อบต.ท่าไร่